

Citát:

„Někdy se i strom porazí, aby se polapil vrabec.“

čínské přísloví

ÚVODNÍK

Vážení čtenáři,

úprava myslivecké legislativy s sebou vždy přináší velké emoce, neboť se dotýká zájmů různých skupin. Její úprava je však nezbytná.

Současná situace je dědictvím minulého režimu, výsledkem zpřetrhání vlastnických vazeb k půdě, ale také egoismu „víkendových lovců“, nedostatečné činnosti státní správy myslivosti a špatné komunikace mezi všemi zainteresovanými. Kritická situace je na řadě míst republiky, obzvláště pak v Karlovarském a Ústeckém kraji, kde škody způsobené zvěří doslova vylučují právo vlastníka lesa nakládat se svým majetkem ve smyslu řádného trvalého udržitelného hospodaření. Na některých lesních majetcích je vyloučené nejen přirozené zmlazení, ale porosty se nedaří dopěstovat ani do fáze zajištění.

Les je multifunkční systém, a pokud se vlastník lesa rozhodne na svém majetku upřednostnit jednu funkci před druhou, je to jistě jeho věc. Není však možné tolerovat, aby pravidla hry určovali nájemci resp. uživatelé honiteb. Má-li náruživý lovec zájem o provozování své kratochvíle, může tak činit ve své vlastní honitbě nebo oboře, nikoliv na úkor jiného vlastníka lesa či zemědělského pozemku. Stávající náhradová vyhláška je pro lesníky a zemědělce spíše výsměchem. Prokazování škod je poměrně složité a náhrady újmy velmi nízké. Jaká řešení nabízí SVOL si můžete přečíst v rozhovoru s Jiřím Svobodou, členem předsednictva SVOL a také členem Myslivecké rady ministra. Velmi inspirativní je příspěvek o managementu zvěře u našich sousedů v Bavorsku.

V souladu s usnesením valné hromady Komory soukromých lesů jedná SVOL se zástupci Asociace soukromých zemědělců, Sdružení honebních pozemků, představiteli ministerstva a dalších zainteresovaných stran. Naší snahou je věcná a odborná diskuse, ať již k připravované novele zákona o myslivosti, nebo ke koncepci české myslivosti vůbec.

Naším cílem nejsou lesy bez zvěře, ale zachování zdravých lesů pro naše následovníky. Jenom takové lesy mohou trvale poskytovat vlastníkově a celé společnosti všechny užítky. Téma nadcházejících oslav Týdne lesa zaměřené na ochranu lesa proto považují za velmi nadčasové. Jen málokterý laik si pod ochranou lesa představí jeho ochranu před hmyzími škůdci, houbovými chorobami a škodami působenými zvěří, a už vůbec za ní nevidí práci lesníka. Chtěl bych proto poděkovat všem členům SVOL, kteří se do těchto aktivit zapojí, neboť tím pomáhají lesnické osvětě a vlastně nám všem.

Ing. František Kučera
předseda SVOL

Odpovídá výše podpory do lesního hospodářství významu lesů pro společnost?

Na celostátním zasedání SVOL-komory soukromých lesů, které proběhlo v Jihlavě 26. února, diskutovali majitelé soukromých lesů s náměstkem ministra pro lesní hospodářství Patrikem Mlynářem a dalšími zástupci ministerstva především o novele zákona o myslivosti a změně dotační politiky v lesnictví. S postupem vydávání církevních majetků seznámil přítomné výrobně-technický ředitel státního podniku Lesy ČR Václav Lidický. Na dopady některých evropských strategií, akčních programů, doporučení a regulativů na lesnictví v členských státech a význam spolupráce mezi vlastníky napříč Evropou poukázal ve svém vystoupení generální sekretář Land&Forst Betriebe Österreich Bernhard Budil.

Předseda Komory Tomáš Czernin připomněl opakované snahy SVOL o změnu systému poskytování příspěvků na lesnické činnosti, na jejichž úhradu dostávají kraje od státu finanční prostředky počínaje rokem 2005. Chybou či záměrem zákonodárce nejsou tyto prostředky účelově vázané, a tudíž je kraje často využívají na financování jiných potřeb. Celková částka, kterou kraje nyní na lesnické činnosti vyplácejí, nedosahuje ani 30% objemu prostředků uvolněných na tyto účely Ministerstvem zemědělství v roce 2005. Každý kraj má jiné podmínky, jiná pravidla, zvyšují se nároky na administrativu. Politováníhodné jsou podle Tomáše Czernina také kroky některých krajů směřující k eliminaci církevních lesů.

Stávající situace majitele lesa dehonestuje. „Místo toho, aby společnost ocenila přínosy, které jí vznikají díky péči vlastníků o své lesy, staví vlastníky do role prosebníků o každou korunu,“ doplnil předseda Czernin a vyzval Martina Fojtu, správce lesního majetku Jana Kolowrata Krakowského, aby přítomné účastníky podrobně seznámil s návrhem, který byl za SVOL v listopadu loňského roku předložen na ministerstvu. Návrh spočívá v tom, aby namísto stávajícího systému finančních

pokračování na str. 2. »

Ilustrační foto. Autor Filip Mráz

Týden lesů

11.–15. května 2015

OCHRANA LESA – LES UŽITEČNÝ VŠEM

Pomáhejme lesníkům chránit les – čtème dětem o lese

Desítky akcí pro děti přímo v českých lesích, ale také autorská čtení ve veřejných knihovnách a na dalších místech po celé České republice, přednášky a semináře pro pracovníky ve školství. To je nabídka, kterou k letošnímu osmému ročníku Týdne lesa přichystali čeští lesní pedagogové. Již tradiční svátek českého lesnictví je letos věnován ochraně lesa. Týden lesů letos začíná v pondělí 11. května a končí v pátek 15., lesníci však plánují svými akcemi zaplnit celý květen.

Osvětové akce pro děti a pedagogy po celé republice koordinuje pracovní skupina

zabývající se lesní pedagogikou v ČR. Na program tak společně spolupracuje Ministerstvo zemědělství ČR, Lesy ČR, Vojenské lesy a statky ČR, lesnické školy či instituce, ale také majitelé a správci obecních lesů a soukromí vlastníci lesů sdružení ve SVOL. Vedle naučných programů či vycházek s lesníky nabídnou letos veřejnosti i čtení z knihy Ericha Václava „Dědeček lesník vypráví dětem,“ kterou metodicky doplnila Jana Bezděková a krásnými obrázky doprovodila Hana Hradilová.

Více na www.lesnipedagogika.cz.

Vyřeší novela zákona o myslivosti problémy s přemnožením spárkaté zvěře

V legislativním plánu vlády ČR na rok 2015 je zařazena novela zákona o myslivosti, není obecně pochyb o tom, že je nezbytná. Dosavadní novely tyto problémy nikam neposunuly. Zásadní odpovědnost ze zákona za neuspokojivý stav má Ministerstvo zemědělství svojí dosavadní váhavostí a tedy potažmo vláda. V naší parlamentní demokracii je známa i vysoká angažovanost poslanců, a to napříč politickými stranami. Vzhledem k tomu, že se aktuálně v rámci EU formuje politika zacházení s krajinou jako celkem, na kterou se vážou příspěvky z unijních fondů, má nastavení zákona i časově zvláštní význam.

Při návštěvách lesníků po roce 1989 ve Spolkové republice Německo jsme se na řadě míst přesvědčili, že tento problém je u spárkaté zvěře vyřešen (plánování a kontrola vlivu zvěře státní správou, způsoby lovu, hodnocení škod, velikost honiteb a další) již od 90. let 20. století. Podobně jako v celé střední Evropě i zde zůstává problémem exploze stavů černé

zvěře. Jen krátké přiblížení, jak aktuálně situaci hodnotí a k jakým krokům přistupují v sousedním Bavorsku. Ministr zemědělství a lesnictví Bavorska Helmut Brunner svolal k jednání vlastníky, myslivce, experty a státní správu k řešení akutního problému černá zvěř. „Přestože aktuální odstřel je rekordních 68 tisíc kusů, škody v zemědělství a lesnictví dále stoupají, včetně nehod na silnicích a hrozeb moru. Běžnými metodami lovu nelze dostat problém pod kontrolu, musíme udělat vše pro to, aby se problém nestal neřiditelný. Doporučuje se proto nasazení přístrojů nočního vidění, společné lovy sousedů na velkých plochách se speciálními psy, vnaďení zvěře před lovem, přizpůsobení koncepce lovu konkrétním podmínkám regionu, využití znalostí místních expertů a spolupráce.“(Waldbesitzer, prosinec 2014)

V roce 2014 byly Lesy města Mnichova (5 tis. ha) oceněny za výsledky v manage-

pokračování na str. 2. »

příspěvků na hospodaření v lesích byla zavedena platba příspěvku na plochu lesa dle kategorií lesa ve vazbě na plnohodnotné zajištění environmentálních funkcí lesa, které společnost po vlastních lesa požaduje a stále více je využívá. Finanční náročnost návrhu i se zahrnutím církví je odhadována na cca 1,1 mld. Kč ročně, přičemž možnými zdroji se ukazují výnosy za imisní povolenky nebo z poplatků za odnětí pozemků určených plnění funkcí lesa.

Náměstek ministra pro lesní hospodářství uvedl, že Ministerstvo zemědělství negativně vnímá nerovnoprávnost mezi vlastníky a podporuje návrat k systému úhrady příspěvků na hospodaření v lesích fungujícímu před rokem 2005. Diskusi s Ministerstvem financí a zřejmě i životního prostředí nad předloženým návrhem na plošnou platbu nevyloučil, připomněl však nezbytnou dohodu o zdrojích v rámci koalice a zmínil také nové možnosti podpory lesnictví z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu. Vyslechl si rovněž požadavek majitelů lesa řešit zákonnými úpravami arondace odlou-

Z jednání valné hromady. Foto: archiv SVOL

čených lesních pozemků, jejichž význam a potřeba po ukončení církevních restitucí ještě vzroste.

Samostatným bodem jednání byla chystaná novelizace zákona o myslivosti. Úpravou zákona chtějí vlastníci lesů dosáhnout toho, aby lov zvěře byl stanoven podle výše dlouhodobých škod zvěří a stavu vegetace a zlepšit postavení vlastníků honebních pozemků malých výměr. Valná hromada uložila představenstvu Komory v průběhu března 2015 vytvořit pracovní skupinu složenou ze zástupců SVOL, Asociace soukromých zemědělců a Sdružení majitelů honebních pozemků,

kteří bude pracovat na novele zákona o myslivosti za spolupráce s Ministerstvem zemědělství, včetně otázky výměry honitby. Snížení škod zvěří by měla napomoci také vyhláška připravovaná na Ministerstvu zemědělství ve spolupráci s majiteli lesů a dalšími lesnickými subjekty, která by měla nahradit stávající vyhlášku č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu újmy nebo škody způsobené na lesích.

Zahraniční host ve svém vystoupení deklaroval rostoucí vliv Evropské unie na lesnictví. S politováním konstatoval klesající respekt k vlastnictví ze strany evropských institucí, a to nejen environmentál-

ně zaměřených. V současné době probíhá na úrovni EU diskuse ohledně upřesnění definice kritérií trvale udržitelného hospodaření a začíná revize „naturových“ směrnic. Podle rakouského sdružení vlastníků lesů je cestou důsledné uplatňování multifunkčního přístupu v lesnictví, tj. využívat lesy udržitelným způsobem a tím cenná území chránit, žádné stanovování paušálních kvót pro uvádění lesní půdy do klidu, ale cílená doplňková opatření k podpoře biologické rozmanitosti, zajištění jejich financování, upřednostňování smluvní ochrany území, pružnost v přizpůsobení se změně klimatu, zachování dynamického přístupu k ochraně přírody a sociálně-politická shoda.

Valná hromada potvrdila přijetí nových členů Komory, hospodaření za loňský rok, rozpočet na rok 2015 a nové statuty. Počet členů Komory činí 146 členů hospodařících na více než 131 tis. hektarech lesní půdy. Celkový počet členů SVOL dosáhl ke dni konání valné hromady Komory 596 členů hospodařících na 387.359 ha.

Dle TZ SVOL a Komory SL 3. 3. 2015 red.

mentu zvěře ve vztahu les - zvěř, metodou převzetí honiteb k roku 2012 ze systému pronájmů do režimu vlastní režie. Není to inspirací pro lesy veřejného zájmu i v České republice? Přechod od maximalizace zisku z pronájmů honiteb k optimálnímu vývoji lesa a celé krajiny? Problémy s přemnožením spárkaté zvěře a neúnosnými škodami v zemědělství a lesnictví jsou v ČR mnohem závažnější než v Bavorsku a týkají se veškerých druhů spárkaté zvěře. Lokálně jelení, srnčí, mufloní, daňčí. Největší populační exploze však pokračuje u černé zvěře a jelena siky - zvěř se šíří i do území, kde se historicky vyskytovala ojediněle, nebo vůbec.

Ing. Josef Vovesný
odborný poradce SVOL

LOS aktuálně

Škodliví činitelé v lesích Česka v roce 2014

Předkládaný stručný příspěvek shrnuje základní údaje o výskytu lesních škodlivých činitelů založených na hlášeních lesního provozu zasílaných LOS. Podrobný přehled je každoročně vydáván ve formě Supplementa Zpravodaje ochrany lesa (vydavatel VÚLHM, v. v. i.) a je po zveřejnění dostupný také na webových stránkách lesnického výzkumného ústavu (www.vulhm/los).

Povětrnostní podmínky a abiotické vlivy

Průběh počasí měl v roce 2014 opět značně nevyrovnaný charakter. Velmi mírná, suchá a krátká zima 2013/2014 byla již na přelomu února a března ukončena časným nástupem jara (duben byl přitom teplý a relativně suchý). Měsíce květen a červen byly velmi odlišné, v květnu bylo silné deštivo (úhrn srážek překročil 120mm) a spíše chladněji, červen byl naopak v první polovině extrémně teplý (teploty až 35 °C) a spíše sušší. V letním období bylo počasí vyrovnanější, bez velkých extrémů. Podzim byl opět velmi teplý a suchý (měsíc listopad nejteplejší za posledních 50 let - průměrná teplota 6,3 °C). Ve srovnání s předcházejícími roky byly rozdíly mezi Čechami a Moravou se Slezskem menší, především pak v distribuci srážek. Celkově lze rok 2014 charakterizovat jako teplotně nadnormální a srážkově víceméně normální, s extrémně dlouhou vegetační dobou. Zimní období 2014/2015 bylo rovněž extrémně teplé a suché (teplota +0,7 °C nad dlouhodobým normálem, 75% srážek oproti normálu). Lze proto očekávat, že vitalita lesních dřevin bude významně snížena.

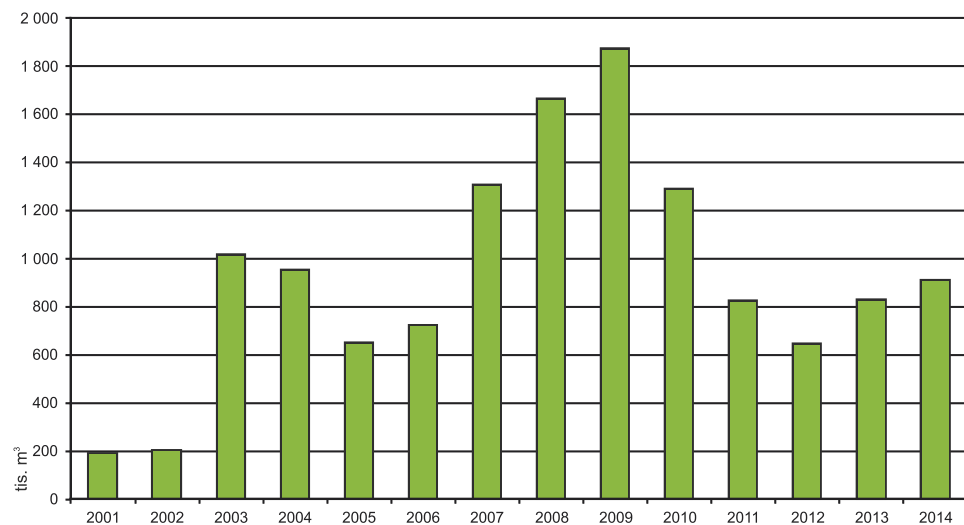
Z pohledu výskytu abiotického poškození je možno uplynulý rok charakterizovat jako období příznivé, kdy celkový evidovaný objem nahodilých těžeb u této skupiny škodlivých faktorů činil přibližně 1,8 mil. m³. Tato celková výše je obdobná jako v roce 2013. Rozhodující část ztrát, stejně jako v minulosti, přitom reprezentuje poškození způsobené polomy (především bořivým větrem) – evidovaný objem 1,3 mil. m³. Regionálně byly nejvíce poškozeny oblasti narušené kalamitními událostmi z minulých let, tedy především území krajů Moravskoslezského a Olomouckého, a dále kraje Zlínského, Jihočeského a Vysočiny. Výrazné zvýšení o cca 1/3 nastalo u ztrát suchem, 320 tis. m³ evidovaného množství. Naprostá většina poškození byla podobně jako v minulých letech opět situována do oblasti Moravy a Slezska.

Živočišní škůdci

Mezi škodlivým hmyzem způsobili v Česku v roce 2014 podle dostupných údajů největší poškození lesa kůrovci na smrku, podobně jako v celé řadě posledních let. Celkový objem evidované výše poškození dosáhl cca 0,9 mil. m³ (v roce 2013 se jednalo o zhruba 0,8 mil. m³), přičemž lapáky tvořily kolem 1/3 kůrovcového dříví. Meziročně se tedy jedná o mírný nárůst, signalizující pokračování zhoršování situace v postižených regionech. U hlavního druhu lýkožrouta smrkového došlo na většině území k vývoji dvou generací (v nejteplejších polohách byla založena i generace třetí). Výskytem lýkožroutů byly podobně jako v roce 2013 nejvíce postiženy kraje Moravskoslezský a Olomoucký (přes 2/3 celostátního objemu!), tedy oblast severní Moravy a Slezska. V ostatních krajích panuje situace nesrovnatelně lepší, a to včetně území NP Šumava. Rozhodující příčinu kalamitního stavu na severovýchodě republiky lze nadále spatřovat zejména v oslabe-

ní zdejších smrkových porostů suchem a související aktivizací václavky, rezultující společně s gradací podkorního hmyzu do jejich dramaticky se rozvíjejícího rozpadu. Z ostatního podkorního hmyzu je možno zmínit poškození v borových porostech, které bylo obdobného rozsahu jako v roce 2013 (celkově se jedná o napadení cca 4 tis. m³). K určitému poklesu objemu poškození došlo v roce 2014 u podkorního hmyzu na modřínu.

Z pohledu výskytu listožravého a savého hmyzu je možné rok 2014 znovu hodnotit jako období velmi příznivé, podobně jako celou řadu předchozích let. U žádného druhu z této skupiny škůdců nedošlo k rozsáhlejšímu přemnožení, zaznamenáno bylo pouze několik lokálních gradací, bez většího lesnického významu. Celkově plocha jejich výskytu nepřekročila 1 tis. ha, což je v posledních několika desetiletích opět jeden z nejnižších údajů. Ze zaznamenaných druhů je u jehličnatých dřevin možno zmínit pilatky a ploskohřbetky na smrku, společně s pomístními přemnoženími housenek pouzdrovníčka modřínového. Poněkud také narostl výskyt korovnic na jedli. Mezi listnatými dřevinami je nutné zmínit především duby, kde došlo lokálně (zejména na jižní Moravě) k slabým až středním žírům komplexu píďalek. Mírně

Graf: Evidovaný objem smrkového kůrovcového dříví od roku 2001

narostla také intenzita poškození jirovců žírem klíněnkou. Další dlouhodobě významnou skupinu hmyzu představují kortikolní druhy, především klikoroh borový. Evidovaný výskyt jeho žíru dosáhl v roce 2014 téměř 2,4 tis. ha (v roce 2013 se jednalo o 1,8 tis. ha). Nejvíce zasaženou oblast přitom představuje především území Jihočeského, Plzeňského, Královéhradeckého a Středočeského kraje.

Závažné poškození v roce 2014 dále způsobily ponravy chrousta maďalového, a to v písčitých borových porostech

středního Polabí a dolního Pomoraví (Středočeský a Jihomoravský kraj). Jako zajímavost je v této souvislosti možno uvést rozsáhlé letální poškození starších borových kultur o výšce 1-2m v kalamitní oblasti na Bzenecku (tento úkaz zde doposud v tak vysoké míře nebyl pozorován).

Výskyt poškození výsadeb a kultur drobnými hlodavci v roce 2014 výrazně narostl a činil 1,4 tis. ha (v roce 2013 se jednalo pouze o 0,4 tis. ha). Největší rozsah poškození byl hlášen z území krajů Ústeckého, Jihočeského a Vysočina. V mnoha oblastech také přetrvávaly vážné problémy s přemnoženou spárkatou zvěří.

Houbové choroby

Výskyt houbových onemocnění každoročně do značné míry závisí na průběhu počasí. Sypavky na borovici působené houbami *Lophodermium pinastri* a *L. seditiosum* byly v roce 2014 v některých oblastech Česka zjišťovány ve zvýšené míře (1,4 tis. ha).

V roce 2014 bylo zaznamenáno častější odumírání bukových výsadeb. U většiny sazenic bylo patrné zasychání kůry i s lýkem na bázích kmínků, tato odumírající část tvořila nápadnou zaškrcenou zónu. Sazenice nad místem zúžení kmínku postupně odumíraly, neboť docházelo k omezení resp. přerušení příjmu vody a živin (prvotní příčinu však zpravidla představoval zhoršený fyziologický stav sazenic ve vazbě na abiotická poškození). Z potenciálně parazitických hub byly na odumřelých bázích kmínku nejčastěji zjišťovány rody *Phomopsis*, *Fusarium* a *Verticillium*. Ze spíše saprofytických zástupců jsme nejčastěji po kultivaci determinovali houby rodu *Trichothecium* a *Trichoderma*.

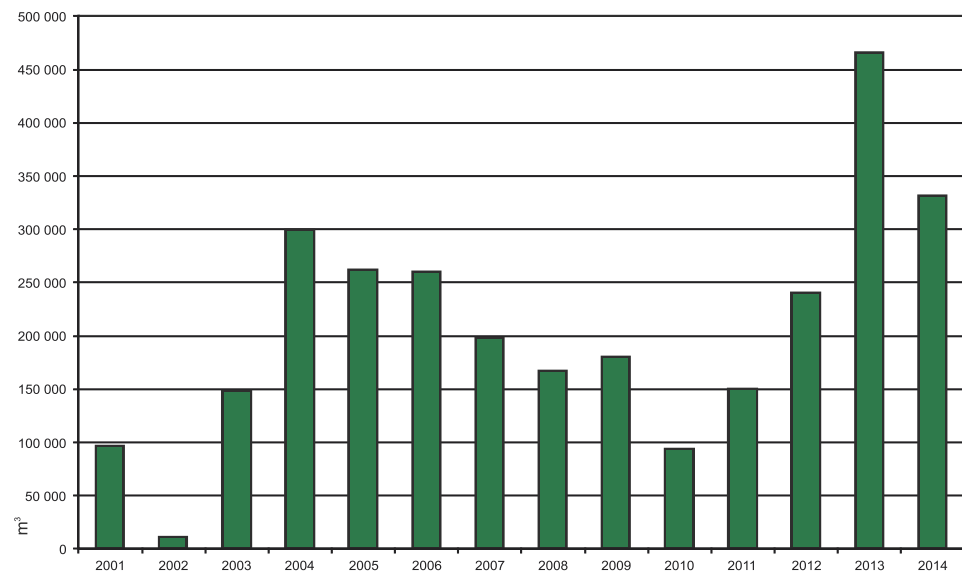
V roce 2013 a především v následujícím roce 2014 jsme zaznamenali výrazné poškození modřínů v Krušných horách. Na odumřelých větvích, popř. slabších partiích kmínků byla zjišťována houba *Lachnellula willkommii*. Na řadě odumírajících nebo již odumřelých stromech bylo na bázi kmenů rovněž detekováno syrociem václavky.

V roce 2014 pokračovalo odumírání jasanů (evidováno cca 3,3 tis. ha). Hub, které se podílely na prosychání až odumírání jasanů, je celá řada: zástupci rodů *Armillaria*, *Phoma*, *Phomopsis*, a především *Hymenoscyphus fraxineus*. Poškození jasanů se vyskytuje prakticky na celém území Česka, v porostech všech věkových tříd (ale i u mimolesní zeleně).

Z řady míst republiky bylo nadále hlášeno odumírání olší, kde je za rozhodujícího původce považována *Phytophthora alni*. Nejvíce zasaženým ekosystémem jsou břehové porosty společenstev jasanovo – olšových luhů. Oproti loňskému roku je patrný nárůst poškození olší tímto

patogenem. Zasažené olše byly často také defoliovány mandelinkou *Agelastica alni*. Prosychání až odumírání smrkových porostů napadených václavkami bylo v roce 2014 druhé nejvyšší v tomto tisíciletí. Celkové množství vytěženého „václavkového“ dříví dosáhlo hodnoty téměř 330 tis. m³.

Pokračovalo rovněž silné napadení náhradních porostů smrku pichlavého kloubnatou smrkovou v Krušných horách.

Graf: Evidovaný objem smrkového václavkového dříví od roku 2001

Výhled do roku 2015

Hlavní problém ochrany lesa bude nepochybně nadále představovat chřadnutí a odumírání smrčín v prostoru střední a severní Moravy se Slezskem, především v důsledku nárůstu parazitace václavkami a přemnožením podkorního hmyzu. Vznikem nové gradace kůrovců na smrku pak bude pravděpodobně ohroženo mnoho dalších regionů po celé republice, zejmé-

na pokud nastávající jaro bude suché a teplé.

U ostatních skupin hmyzích škůdců je očekáván spíše příznivý průběh. Výjimku představuje zejména regionálně podmínené kalamitní rojení dospělců chrousta maďalového, které je očekáváno na jihovýchodní Moravě. V případě výskytu houbových patogenů bude situace závislá na průběhu počasí. Prozatím nejsou k dispozici informace o hrozbě neočekávaného nárůstu jejich škodlivosti (s pochopitelnou výjimkou václavky). Předpo-

kládat lze také pokračování neobvyklého výskytu houby *Gemmamyces piceae* v Krušných horách.

Ing. Miloš Knížek, Ph.D.; Ing. Jan Liška;
Ing. Roman Modlinger, Ph.D.; Ing. Vítězlava
Pešková, Ph.D., Ing. Bc. Jan Lubojacký, Ph.D.

LOS VÚLHM, v. v. i., Jíloviště-Strnady 136,
pošta Praha 5 – Zbraslav, CZ 156 00
e-mail: knizek@vulhm.cz

Ponrava chrousta maďalového a její žír na kořenech borovice lesní (Bzenecko, jaro 2014). Foto: archiv útvaru LOS.

Syrrocium václavky smrkové (Krušné hory, říjen 2014). Foto: archiv útvaru LOS.

Hospodaření v obecních lesích a možnosti podpory z Programu rozvoje venkova

Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů uspořádalo ve spolupráci s Celostátní sítí pro venkov dvě odborné konference na téma „Hospodaření v obecních lesích a možnosti podpory z Programu rozvoje venkova“. První konference se uskutečnila 5. února v prostorách zámku Kostelec nad Černými lesy, druhá 10. února na zámku Křtiny.

Zvolená témata a vynikající lektorské obsazení přilákaly do jednacích sálů téměř dvě stovky účastníků, a to nejen starosty a zastupitele obcí, které vlastní lesní majetky, ale také jejich hospodáře, lesní správce soukromých majetků a představitele státní správy lesů.

Právní důsledky vyplývající z vlastnictví lesa pro vedení obce

Specialista na lesní a zemědělské právo a právo v oblasti ochrany přírody a krajiny JUDr. Ing. Martin Flora nejprve seznámil přítomné s povinnostmi, které vyplývají pro každou obec jako vlastníka lesa ze zákona o lesích, a poté se zákonými povinnostmi obce, jejíž les se nachází v ZCHÚ nebo na území Natura 2000. Připomněl, že české lesní právo sice „zakotvuje právo každého do lesů na vlastní nebezpečí volně vstupovat (s výjimkou omezení volného vstupu zvláštními právními předpisy), nicméně rozhodovací praxe soudů i ve věcech ochrany života a zdra-

Konferenci v Kostelci nad Černými lesy zahájil předseda SVOL.

ví návštěvníků lesa spočívá na závěru, že kromě lesního zákona je třeba na vlastníky lesů vztáhnout i preventivní povinnost dle občanského zákoníku“. S ohledem na rozvoj rekreačních funkcí lesů a stoupající zájem veřejnosti trávit v lese svůj volný čas dr. Flora doporučuje vlastníkům lesů věnovat zvýšenou pozornost stavu porostů, které se nacházejí podél cyklostezek a dalších rekreačních prvků v lese, a to i v případě, že nejsou jejich zřizovateli.

V rámci podrobného zhodnocení různých forem správy lesního majetku z hlediska obce jako vlastníka lesa označil dr. Flora pacht lesa třetí, na obci nezávislé osobě, jako „spíše rizikový způsob zajištění obhospodařování lesního majetku obce, byť nelze popřít, že v jednotlivých případech může vést ke vzniku výsledku, který je z pohledu obcí zcela uspokojivý“. Podrobně se věnoval tématu odpovědnosti vedení obce při nakládání s lesním majetkem obce a nastínil rovněž výhody a překážky spolupráce obcí ve vztahu k jejich lesnímu majetku (dobrovolný svazek obcí, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, družstvo). Součástí vystoupení byla také nová úprava kácení dřevin mimo les.

Výnosovost lesního majetku

Účastníci konferencí velmi přivítali a vysoce hodnotili také vystoupení Ing. Jiřího Matějčka z Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů věnované výnosovosti lesního majetku. Zabýval se v něm vlivy působícími na výnosovost lesa, předpoklady trvalého výnosu, otázkou objektivní porovnatelnosti výnosů z lesních majetků v rozdílných přírodních a výrobních podmínkách ČR, problematikou stanovení výše pachtovného, ale i budoucími trendy kontroly hospodaření na lesním majetku. Důrazně upozornil, že „průměrný hospodářský výsledek soukromých a obecních lesních majetků přepočtený na 1 ha a výši průměrného nájmu resp. pachtu z obecního lesa, které jsou uváděny v Zelené zprávě, nelze pokládat za obecně akceptovatelný standard“ a poukázal na slabiny zjišťování a porovnávání těchto dat. Na základě modelového výnosového přístupu pak demonstroval, jak se potenciální roční renta z lesa v Kč/ha může lišit dle souborů lesních typů (od -525 Kč/ha pro soubor lesních typů 9Z kleč po + 6 917 Kč/ha u souboru 5D obohacená jedlová bučina).

Program rozvoje venkova

Ing. Jan Kalafut prezentoval dobrou praxi obchodní korporace, založené městem ke správě svého lesa, při uplatňování dotačních prostředků Programu rozvoje venkova na opatření podporující pořízení moderní lesní techniky, zkvalitnění lesní infrastruktury a pořízení investic k posílení rekreační funkce příměstských lesů v minulém programovacím období.

Ing. Josef Tabery, ředitel odboru Řídicí orgán PRV (konference v Kostelci), Ing. Alena Kubů z téhož odboru (konference ve Křtinách) a Ing. Petr Dušek z oddělení environmentálních plateb (na obou konferencích) ve svých vystoupeních nejprve zhodnotili průběh minulého progra-

movacího období Programu rozvoje venkova z pohledu lesnických opatření v osách I a II. Následně se věnovali připravovaným investičním a plošným podporám lesního hospodářství pro období 2014-2020.

V současné době probíhají mezi Ministerstvem zemědělství a Evropskou komisí technické konzultace k připomínkám pro jednotlivá opatření. Programový dokument by měl být schválen v červnu 2015. Paralelně probíhá příprava národních prováděcích předpisů. Příjem žádostí u plošných opatření je plánován na květen 2015 (bez ohledu na schválení programu - vyjma opatření na ochranu a reprodukce genofundu lesních dřevin, které bude otevřeno později, a vyjma opatření zachování porostního typu hospodářského souboru, které nebude v r. 2015 otevřeno vůbec). U investičních opatření je plánován příjem žádostí na přelom září a října 2015. Na všechna lesnická opatření je na celé období alokována částka 3 139 mil. Kč, což je ovšem méně než v uplynulých sedmi letech. Podrobnosti jsou uvedeny v tabulce na str. 4.

Určitým zklamáním, zejména pro majetky postižené chřadnutím smrku v oblasti severní a střední Moravy, byla skutečnost, že v návrhu opatření „Obnova lesních porostů po kalamitách“ nebylo mezi abiotickými vlivy, v jejichž důsledku došlo ke kalamitě, zahrnuto také sucho. V současné době však již Ministerstvo zemědělství na řešení problematiky a možnostech podpory z Programu rozvoje venkova na období 2014-2020 intenzivně pracuje. Pracovní jednání s odborníky z Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, Českého hydrometeorologického ústavu, Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů a dalších organizací, jehož se zúčastní i zástupci SVOL, se uskuteční na MZe 6. května.

Prodej dříví jako významný výnos lesního majetku

Majitelé a správci lesních majetků mají odpovědnost k budoucím generacím za co nejvýhodnější prodej dříví a použití výnosů z jeho prodeje. Sérii odborných referátů proto uzavřel Ing. Vlastimil Vala z Mendelovy univerzity v Brně, který se zabýval problematikou prodeje dříví. Vystoupení bylo zacílené na starosty, resp. zastupitele, především malých obecních lesních majetků. Ing. Vala zdůraznil, že zásadní otázkou je měření a evidování dříví ve výrobě a při prodeji, výběr obchodního partnera, transparentnost ceny za prodávané dříví a kontrola celého procesu. Část přednášky byla věnována také nové legislativě upravující uvádění dřeva na trh, kterou přednesl Ing. Zbyněk Šafránek z téže univerzity.

U příležitosti konání odborných konferencí vydal SVOL publikaci „Hospodaření v obecních lesích, příručka pro starosty a zastupitele“, v níž autoři podrobně rozpracovávají jednotlivá témata (vyjma PRV na období 2014-2020) přednesená na konferencích. Publikaci je možné objednat v kanceláři SVOL na dobírku.

Ing. Marie Růžková

Finanční alokace lesnických operací v období PRV 2014 -2020

Opatření/Podopatření	Finanční alokace na období (Kč)	Finanční alokace na rok (Kč)	Finanční alokace na rok 2015 (mil. Kč)
Investice do hmotného majetku - Lesnická infrastruktura	940 012 695	156 668 783	314,6
Zalesňování zemědělské půdy	222 316 920	37 052 820	x
Obnova lesních porostů po kalamitách	280 143 360	46 690 560	109,3
Odstraňování škod způsobených povodněmi	57 826 440	9 637 740	27,3
Zavádění preventivních opatření	93 461 538	15 576 923	36,5
Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin	186 923 077	31 153 846	72,9
Přeměna porostů náhradních dřevin	489 115 385	81 519 231	191
Neproduktivní investice v lesích	124 615 385	20 769 231	48,6
Podpora investic do lesnických technologií a zpracovní lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh	580 199 949	96 699 992	194
Zachování porostního typu hospodářského souboru	51 880 500	8 646 750	x
Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin	113 286 600	18 881 100	x
CELKEM	3 139 781 849	523 296 975	1 025

Zdroj: Ministerstvo zemědělství, prezentace z odborné konference

Jaké povinnosti plní ve vztahu k obci lesní hospodář a lesník (hajný)? Podle jakých předpisů jsou odměňováni? Jak je to s cestovními náhradami – platí se i paušálně?

Odpověď bohužel nemůže být stejně stručná, jako je sama otázka, neboť dotazovaný právní vztah může mít řadu různých podob a tazatel ani zčásti nenaznačuje, kterou z nich má konkrétně na mysli. Vyjdeme-li z předpokladu, že:

- lesní hospodář a lesník (hajný) jsou dvěma od sebe se lišícími osobami,
- tazatele zajímají povinnosti, které vůči obci mají lesní hospodář a lesník (hajný) vykonávající činnost v lese ve vlastnictví obce,
- pod označením „lesní hospodář“ je myšlen „odborný lesní hospodář“ ve smyslu § 37 zákona č. 289/1995 Sb., lesního zákona, (dále jen „lesní zákon“) a
- odborný lesní hospodář (dále jen „OLH“) má být samostatným držitelem licence pro výkon této funkce podle § 41 a násl. lesního zákona, tzn., že nemá mít postavení odpovědného zástupce pro obec jako držitele licence pro výkon činnosti OLH ve smyslu § 41 odst. 3 a § 42 odst. 4 lesního zákona, či pro obec jako vlastníka lesa, který zajišťuje výkon činnosti OLH sám pro sebe podle § 37 odst. 3 lesního zákona, lze u obou, tedy jak u OLH, tak i u hajného (lesníka), odlišit dvě základní modelové situace, které se od sebe obsahem práv a povinností výrazně liší, a to

a) stav, kdy tyto osoby jsou zaměstnanci obce, a

b) stav, kdy tyto osoby vykonávají svou činnost v jiném než pracovněprávním vztahu (na základě jiného typu smlouvy, popř. u OLH na základě pověření orgánem státní správy lesů).

Ad a) OLH a lesník (hajný) vykonávající svou činnost jako zaměstnanci obce

I když lesní zákon tuto možnost výslovně nepředpokládá a u OLH, kteří byli vlastníkem vybrání, používá termín smlouva o výkonu činnosti (§ 37 odst. 3), lze připustit (s ohledem na to, že smlouva o výkonu činnosti OLH není zvláštním smluvním typem), aby OLH a lesník (hajný)

vykonávali činnost v pracovněprávním vztahu, tedy zejména na základě smlouvy pracovní.

Má-li vztah mezi obcí a OLH, popř. lesníkem (hajným) takovouto povahu, jsou OLH i lesník (hajný) povinni vůči obci jako zaměstnavateli plnit především povinnosti zaměstnance vyplývající ze zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, v platném znění. Zákoník práce přitom nepodává žádný souvislý výčet těchto povinností, na který by bylo možné odkázat; povinnosti zaměstnance jsou v jeho textu vymezeny rozptýleně v jednotlivých ustanoveních. Z celé jejich řady lze poukázat zejména na povinnosti:

- podle pokynů zaměstnavatele konat osobně práce podle pracovní smlouvy v rozvržené týdenní pracovní době a dodržovat povinnosti, které mu vyplývají z pracovního poměru (§ 38 odst. 1 písm. b),
- pracovat řádně podle svých sil, znalostí a schopností, plnit pokyny nadřízených vydané v souladu s právními předpisy a spolupracovat s ostatními zaměstnanci (§ 301 písm. a),
- využívat pracovní dobu a výrobní prostředky k vykonávání svěřených prací, plnit kvalitně a včas pracovní úkoly (§ 301 písm. b),
- dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané; dodržovat ostatní předpisy vztahující se k vykonávané práci, pokud s nimi zaměstnanec byl řádně seznámen (§ 301 písm. c),
- řádně hospodařit s prostředky svěřenými zaměstnavatelem a střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele (§ 301 písm. d),
- podílet se na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a zaměstnavatelem přijatých opatření a svou účastí na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (§ 106 odst. 3),
- dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jednání zaměstnance, případně opomenutí při práci, a plnit své povinnosti v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (§ 106 odst. 4) a
- v době prvních 14 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti dodržovat stanovený režim dočasně práce neschopného pojištěnce, pokud jde o povinnost zdržovat se v době dočas-

né pracovní neschopnosti v místě pobytu a dodržovat dobu a rozsah povolených vycházek podle zákona o nemocenském pojištění (§ 301a).

Povinnosti OLH vyplývající z právních předpisů

V případě OLH je vhodné v pracovní smlouvě, popř. v dohodě o provedení práce či v dohodě o pracovní činnosti (pokud bude využití těchto tzv. dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr s ohledem na limity vyplývající ze zákoníku práce vůbec možné) výslovně zmínit povinnosti OLH vyplývající z právních předpisů. K nim patří povinnost (srov. Drobník, J., Dvořák, P. Lesní zákon. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 136):

- vystavit souhlas k provedení těžby v lese, ve kterém vlastník lesa hospodaří bez schváleného plánu nebo bez protokolem o převzetí převzaté osnovy, není-li tato těžba v rozporu s ostatními ustanoveními lesního zákona a vyjádřit se k návrhu těžby oznamované orgánu státní správy lesů v těchto lesích (§ 33 odst. 3 lesního zákona),
- zabezpečovat vlastníku lesa odbornou úroveň hospodaření v lese podle lesního zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení (§ 37 odst. 1 lesního zákona),
- důsledně dbát ochrany lesa a řádného hospodaření v něm (§ 52 lesního zákona),
- vyjadřovat se k žádosti o odnětí pozemků určených k plnění funkcí lesa (§ 1 písm. k) vyhlášky č. 77/1996 Sb.),
- spolupracovat s vlastníkem při zpracování projektu zalesnění (§ 2 odst. 2 vyhlášky č. 139/2004 Sb.),
- vést evidenci o prováděných odborných úkonech a činnostech (§ 4 vyhlášky č. 100/1996 Sb.),
- uvést v oznámení nový porostní typ hospodářského souboru (§ 4 odst. 3 písm. b) nařízení vlády č. 147/2008 Sb.),
- potvrzovat doklad o původu reprodukčního materiálu lesních dřevin, použitého při zalesnění (§ 5 odst. 4 nařízení vlády č. 308/2004 Sb.),
- vyjadřovat se k žádosti o vydání integrovaného povolení (příloha vyhlášky č. 554/2002 Sb.) a
- potvrzovat, že práce, na které vlastník lesa žádá příspěvek, jsou v souladu s právními předpisy upravujícími hospodaření v lesích a jsou provedeny kvalitně (§ 3 odst. 6, § 5 odst. 2 písm. a), § 6 odst. 2 písm. a), § 7 odst. 2 písm. a), § 8 odst. 2 písm. a), § 9 odst. 1 písm. a), § 10, § 11 odst. 1, § 13 odst. 2 písm. a), § 14 odst. 2 písm. a), § 15 odst. 2 písm. a), § 16 odst. 2 písm. a), § 17 odst. 1 písm. a), § 18 písm. a), § 19 odst. 1 písm. a), § 20 písm. a), § 21 písm. a), § 23 odst. 2 písm. a), § 24 odst. 2 písm. a), § 25 odst. 2 písm. a), § 26 odst. 2 písm. a), § 27 odst. 1, § 28 písm. a), § 29 a § 30 odst. 1 nařízení vlády č. 30/2014 Sb.)

Tyto povinnosti pak v případě OLH budou součástí jeho povinností zaměstnance. V pracovní smlouvě, resp. dohodě o práci konané mimo pracovní poměr, pak mohou být jako součást vymezení náplně práce vymezeny další povinnosti, jejichž plnění je od OLH či od lesníka (hajného) obcí jako zaměstnavatelem vyžadováno. Tyto povinnosti mohou mít ovšem velmi rozmanitý rozsah i charakter závislý na konkrétních okolnostech jednotlivého případu, takže není možné podat jejich obecně platný a použitelný výčet.

Odměňování a cestovní náhrady

Odměňování lesníka (hajného) i OLH se bude řídit ustanoveními zákoníku práce o platu, neboť zaměstnanci obce jsou ve smyslu § 109 odst. 3 písm. b) zákoníku práce zaměstnanci územního samosprávného celku a nejsou odměňováni mzdou, nýbrž platem. Na rozdíl od mzdy, určení jejíž výše je výsledkem dohody mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem (s respektováním stanovené hranice minimální mzdy), je výše platu určována zaměstnavatelem, a to zásadně postupem upraveným v § 122 až 137 zákoníku práce. Základem

platu je platový tarif stanovený pro plato- vou třídu a platový stupeň v nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě.

Budou-li lesník (hajný) a OLH vykonávat svou činnost v pracovněprávním vztahu, mají nárok na poskytnutí cestovních náhrad ve výši určené podle § 173 až 181 zákoníku práce ve spojení s vyhláškou č. 328/2014 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad. Zákoník práce v § 182 připouští, aby výše měsíční nebo denní částky cestovní náhrady byla se zaměstnancem sjednána v paušální výši; tato paušální částka náhrady může být stanovena i vnitřním předpisem zaměstnavatele nebo individuálním písemným určením. Při určení výše náhrady se vychází z průměrných podmínek rozhodných pro poskytování cestovních náhrad skupině zaměstnanců nebo zaměstnanci, z výše cestovních náhrad a z očekávaných průměrných výdajů této skupiny zaměstnanců nebo konkrétního zaměstnance. Současně se určí způsob krácení paušální částky za dobu, kdy zaměstnanec nevykonává práci. Na žádost zaměstnance je zaměstnavatel povinen předložit mu k nahlédnutí doklady, na jejichž základě byla paušální částka určena. Jiná výše, ani jiný způsob vyčíslování cestovních náhrad, než které jsou vyčísleny podle shora uvedených právních předpisů, nepřipadá v úvahu.

Ad b) OLH a lesník (hajný) vykonávající svou činnost v jiném než pracovněprávním vztahu

Pokud budou OLH a lesník (hajný), vykonávat pro obec svou činnost mimo rámec pracovněprávních vztahů, bude tato činnost mít zpravidla charakter činnosti podnikatelské, neboť půjde o výdělečnou činnost vykonávanou samostatně, na vlastní účet a odpovědnost živnostenský nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Zvláštní charakter bude pak mít vztah mezi obcí a OLH v případě, že OLH svou činnost nevykonává na základě smlouvy, ale byl výkonem této funkce pověřen orgánem státní správy lesů - o této alternativě bude pojednáno na závěr.

V případě činnosti lesníka (hajného) i v případě OLH je podmínkou pro výkon zmíněné činnosti podnikatelským způsobem existence živnostenského oprávnění, a to v obou případech pro živnost volnou. Oborem činnosti volné živnosti u lesníka (hajného) bude podle přílohy č. 4 zákona č. 455/1991 Sb., živnostenského zákona, v platném znění, „Poskytování služeb pro zemědělství, zahradnictví, rybníkářství, lesnictví a myslivost“, u OLH pak „Činnost odborného lesního hospodáře a vyhotovování lesních hospodářských plánů a osnov.“ Při využití této formy spolupráce je ovšem nutno respektovat zákaz tzv. švarcsystému, který je zakotven do § 5 písm. e) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění, tj. zákaz vykonávat činnost, která je fakticky závislou prací, mimo pracovněprávní vztah. Ke vzniku takového stavu by mohlo dojít např. byl-li by výkon činnosti lesníka (hajného) či OLH pro obec poskytován exkluzivně, tzn., že lesník (hajný) či OLH by podnikatelskou činnost vykonávali pouze pro obec jako smluvního partnera, jiný příjem z podnikatelské činnosti by neměli, a při výkonu své činnosti by podléhali řídicí pravomoci pracovníků obce.

Povinnosti lesníka (hajného) i OLH budou v takovém případě určeny smlouvou, kterou s obcí uzavřou. V obou případech půjde o smlouvu tzv. nepojmenovanou, která bude zpravidla zahrnovat zejména prvky smlouvy o dílo a smlouvy příkazní. V případě zajištění činnosti lesníka (hajného) je určení obsahu smlouvy a tedy i vymezení povinností smluvních stran

omezeno pouze obecnými zákazy platnými pro všechna právní jednání a smlouvy v oblasti soukromého práva. U OLH by smlouva měla obsahovat výčet povinností OLH vyplývajících z právních předpisů, jak byl zmíněn shora v souvislosti s pracovněprávními vztahy. Obec a OLH samozřejmě mohou sjednat další povinnosti, které bude OLH pro obec zajišťovat, přičemž i zde jsou limitem pouze obecné zákazy platné pro všechna právní jednání a smlouvy v oblasti soukromého práva.

Výše odměny a cestovní náhrady

Výše odměny lesníka (hajného), ani výše odměny OLH není stanovena zákonem, takže bude výsledkem smluvního jednání. V případě OLH může jít o odměnu vyšší, ovšem i nižší, než je odměna odvozená z vyhlášky č. 423/2011 Sb., o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát. V souvislosti se sjednáváním výše odměny je ovšem nutno upozornit na skutečnost, že obec splňuje definiční znaky veřejného zadavatele podle § 2 odst. 2 písm. c) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění, a že předmětem smlouvy mezi obcí a lesníkem (hajným) resp. obcí a OLH je úplatné poskytnutí služeb, takže jde o veřejnou zakázku podle § 7 odst. 1 téhož zákona. Proto musí být smlouva sjednána za podmínek stanovených v zákoně č. 137/2006 Sb., které se liší podle předpokládané výše plnění, tj. odměny, kterou má lesník (hajný), resp. OLH za výkon své činnosti obdržet. Z povinnosti postupovat podle zákona č. 137/2006 Sb. mj. vyplývá i požadavek na to, aby smlouva s lesníkem (hajným) i smlouva s OLH byla uzavře-

na písemně (§ 7 odst. 1 zákona), byť lesní zákon, ani občanský zákoník jinak pro tuto smlouvu písemnou formu nevyžadují. Obdobná pravidla platí i pro poskytování cestovních náhrad – i zde se lesník (hajný), resp. OLH může s obcí dohodnout na jejich zcela libovolné výši; lze tedy dohodnout i náhradu paušální. Poskytnuté náhrady budou přitom součástí plnění tvořícího cenu veřejné zakázky. Samozřejmě nebude pochybením, budou-li cestovní náhrady dohodnuty ve výši odpovídající vyhlášce č. 328/2014 Sb.

OLH na základě pověření orgánem SSL

Jak bylo zmíněno shora, připadá v úvahu i možnost, že OLH bude pro obec vykonávat svou činnost na základě pověření orgánem státní správy lesů (pokud obec není povinna hospodařit podle lesního hospodářského plánu. V takovém případě se samozřejmě mezi OLH a obcí neuzevává žádná smlouva a povinnosti OLH se omezují na ty, které výslovně vyplývají z právních předpisů. Výše platby za výkon činnosti se vyčísľuje zásadně podle vyhlášky č. 423/2011 Sb., o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát, což se ovšem právní sféry obce příliš nedotkne, a to právě s ohledem na to, že platby jsou poskytovány státem, nikoliv obcí. Náhrada cestovních výdajů je součástí platby vyčíslené podle vyhlášky č. 423/2011 Sb., tzn., že se neposkytuje zvlášť.

Odpověď zpracoval:

JUDr. Ing. Martin Flora, Dr.

Advokátní kancelář

Pásek, Honěk a partneři

Mendelova univerzita v Brně

Jak provozujete myslivost ve Vašich lesích?

Lesní družstvo obcí vykonává myslivost ve dvou režimních honitbách o výměře cca 4 400 ha, většinou tvořených lesními pozemky. V těchto honitbách vykonává právo myslivosti převážně personál a loveno je cca 200 ks spárkaté zvěře ročně. Významnou část trofejové zvěře loví poplatkoví hosté. Zvěřina je realizována prostřednictvím výkupny zvěřiny a část je prodána přímo zákazníkům. Vzhledem ke skutečnosti, že personál má myslivost v pracovní náplni, není problém zajistit plnění plánu lovu a odlov je korigován dle výše škod na lesních kulturách. Škody zvěří se pohybují na relativně nízké úrovni a stav zvěře je takový, že umožňuje přirozenou obnovu buku.

Část našich pozemků (cca 1700 ha) se nachází v několika společenstevních honitbách, kde je samozřejmě podstatně horším způsobem možné řešit škody na lesních porostech. Pravidelně vyčísľujeme škody a tlačíme na uživatele, aby zvýšili odstřel, zejména v honitbách, kde se vyskytuje mufloní zvěř. Tam v minulosti byly škody v řádech desetitisíců na ploše o několika málo hektarech.

Ve dvou honebních společenstvech máme významné procento výměry a zde se nám daří držet škody na minimální úrovni. Motivací je obava, že bychom dokázali v případě potřeby honitby ovládnout.

Co je podle Vašeho názoru největším problémem současné české myslivosti?

Největším problémem současné české myslivosti je nedostatek morálky a nedostatečná, nebo pokřivená motivovanost těch, kteří myslivost provozují, ale i těch, kteří honitby tvoří. Honební společenstva jsou tvořena převážně vlastníky zemědělských pozemků, kteří mnohdy ani nevědí, kde své pozemky v ohromných lánech mají. Dost často se necítí být vlastníky v pravém smyslu tohoto slova. Škody na zemědělských plodinách jdou za pachtýřem a vlastníky ani nemrzí to, že špatný způsob hospodaření jim jejich pozemky znehodnocuje erozí a chybným střídáním plodin. Troufnu si tvrdit, že v tomto okamžiku pouze vlastníci lesů jsou těmi, kteří jsou v pozici skutečných motivo-

vaných vlastníků. Pro mnoho myslivců (a někdy mám problém je takto označit) je jedinou motivací zvěřina, nebo trofej a nehladí na žádná omezení ze strany zákona ani vyhlášek. Zemědělci hospodařící na pozemcích nemají žádnou motivaci, aby hospodařením nevytvářeli podmínky pro přemnožení některých druhů zvěře, ani aby nepůsobili škody na zvěři. Copak někdo z nás v poslední době viděl sklizec, či žací stroj s plašičem, který předepíše zákon? Státní správa to mlčky trpí a všichni se pozastavují nad úpadkem české myslivosti a obrovskými škodami na lesních i polních kulturách.

Neměl by tedy právo myslivosti vykonávat ten, kdo na pozemcích zemědělsky nebo lesnický hospodaří?

Z hlediska motivace a vyváženého hospodaření není od věci se vrátit k právní úpravě, která platila před rokem 2003, kdy honitby mohli tvořit nájemci půdy, pokud bylo součástí nájmu i postoupení tzv. „práva myslivosti“ na pozemku. Novela zákona tento institut zrušila, aby posílila vlastnická práva. Vzhledem k ztrátě pocitu vlastnictví zejména u pronajaté zemědělské půdy bylo možná původní řešení lepší než současné.

SVOL usiluje o novelizaci zákona o myslivosti od roku 2008, proč se toto úsilí doposud nepodařilo dovést do zdárného konce?

Snaha novelizovat zákon vznikla již po jeho přijetí. Nejsem z těch naivních lidí, kteří si myslí, že zákon o myslivosti může upokojit všechny zúčastněné. Snaha SVOL o novelu je však motivována dlouhodobým neřešením několika palčivých otázek. Snaha se však mívá účinkem a narazí jednak na neochotu státních úředníků měnit sice špatné, ale fungující principy, a do jisté míry také na bagatelizování škod, zejména v lesích, stávající škodní vyhlášku. Samozřejmě nepodceňujeme „mysliveckou loby“, která dokázala v minulosti u zákonodárců úspěšně své názory prosazovat. Dále je to již výše zmíněná nedostatečná motivovanost převážné většiny vlastníků a tím malé politikum této otázky. Jistě není bez významu i množství vlivných nájemců některých honiteb, kterým současný stav zákona při jejich víkendových lovech velmi vyhovuje.

Můžete konkretizovat důvody a priority SVOL pro práci na aktuální novele zákona o myslivosti?

Tím zásadním důvodem pro snahu novelizovat zákon o myslivosti jsou zejména škody zvěří, které v některých lokalitách dosahují katastrofických rozměrů. Nemožnost tyto škody reálně vyčísľit díky zastaralým škodním vyhláškám a nemožnost se bez soudního sporu k náhradě škody dostat. Rovněž problematika tvorby honiteb není uspokojivě vyřešena a snaha o umožnění vzniku zejména vlastních honiteb tam, kde dojde k zcelení, či rozšíření majetku je jednou z priorit SVOL. Právě v honitbách vlastních jsou vztahy nastaveny dle našeho názoru tak, aby stavy zvěře a prostředí byly v bilanci. Způsob sčítání zvěře a stanovení odstřelu je rovněž věc, kterou je třeba změnit a nahradit ji stanovením plánů lovu na základě stavu prostředí. Většina z nás ví, že sčítání je metoda „tvůrčího snění“ a čísla takto vzniklá mají k reálným stavům dosti daleko, směrem nahoru i dolů.

Bude SVOL požadovat změnu legislativy v problematice honebních společenstev?

SVOL chce samozřejmě zlepšit postavení vlastníků honebních pozemků malých výměr.

Je ale vůbec otázka, jestli honební společenstva si zaslouží být zřizována mimo režim současného občanského zákoníku. Myslím, že významná část ustanovení o honebním společenstvu do zákona o myslivosti vůbec nepatří a měla by být v režimu občanského zákoníku. V zákonu o myslivosti by měly být paragrafy o honebních společenstvech omezeny na nezbytné minimum. Proč má zákon o myslivosti řešit technikálie uspořádání v honebním společenstvu?

Někteří majitelé lesů a zemědělské půdy volají po změně minimální výměry vlastní honitby. Jaký je Váš názor?

Myslím, že zmenšení výměry vlastních honiteb pod 500 ha by v mnoha případech bylo přínosem, ale počet takto vzniklých honiteb by rozhodně problémy nevyřešil. Není to všelék a jakkoli někteří vlastníci jsou přesvědčeni, že je to ta zásadní bariéra pro omezení škod, máme příklady v okolních zemích s menšími honitbami a problémy se škodami je trápí také.

Můžete uvést konkrétní příklady?

Příkladem může být Rakousko. Minimální výměra honiteb je tam menší než u nás, a to docela zásadně. Je to 115, respektive 200 ha v horských oblastech. Škody zvěří se tam řeší také, a to zejména černou. Pravomoc státní správy myslivosti však dokáže zajistit, že nejsou v takovém fatálním rozměru jako u nás.

Jak vůbec funguje Myslivecká rada? Do jaké míry jsou její doporučení závazná?

Myslivecká rada ministra zemědělství, které jsem se stal členem, má ambici navrhnout zásadní okruhy témat a řešení, která povedou k novele zákona o myslivosti. Na dvou dosavadních zasedáních byla celá řada těchto okruhů rozdiskutována a věřím, že směřuje k ucelenému doporučení změn panu ministroví. V žádném případě nebude výstup z myslivecké rady mít podobu paragrafového znění novely. Pokud se týče závaznosti doporučení, pak je to již zřejmé z názvu orgánu, je to poradní orgán a pan ministr se názory rady může, nebo nemusí řídit.

Má již Myslivecká rada připravený nějaký podkladový materiál pro zpracování novely zákona o myslivosti?

Existuje již určitý písemný výstup ze zmíněných dvou jednání a jsou v něm obsaženy návrhy na řešení většiny zásadních problémů. Je navrženo, aby se změnila metodika stanovení normovaných a minimálních stavů zvěře, aby byla posílena role státní správy, zejména při stanovení plánů lovu a kontrole lovené zvěře. Rovněž jsme se shodli, že je třeba hledat nástroj, který vstoupí mezi vlastníky pozemků a uživatele honiteb při řešení škod, aby se každá nedohoda nemusela řešit draze a zdlouhavě soudy. Doby i způsoby lovu je nezbytné přizpůsobit současným trendům a umožnit těm, kteří hodlají škody řešit, lovit po delší časové období. Tabu je však na základě sdělení pana ministra oblast tvorby honiteb a její minimální výměra.

Děkuji Vám.

Marie Růžková
(20.3.2015)

VE ZKRATCE

- Jednou z ohlášených priorit nového vedení resortu na počátku loňského roku byla novelizace vyhlášky o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích. Práce na novele byly skutečně zahájeny a slibně se vyvíjely. SVOL byl jedním ze subjektů, které měly v listopadu 2014 možnost vyjádřit se k pracovnímu materiálu, který bude pokladem pro další jednání ve věci novelizace vyhlášky č. 55/1999 Sb. Pracovní verze novely představuje kvalitativní posun pro vyčíslení škody a újmy na lese, doplňuje stávající znění vyhlášky o další faktory významné pro vlastníky a správce lesních majetků, které dosavadní úprava neřešila, vstihuje reálnou výši škod, které vlastníky lesa v určitých situacích vznikají, a lépe odráží stávající ekonomické prostředí. SVOL novelizaci vyhlášky plně podporuje a bude usilovat o to, aby v tomto navrhovaném znění byla uvedena co nejdříve do praxe.
- 3. února se uskutečnilo pravidelné zasedání republikového výboru. Stěžejními tématy byla situace ve společném obchodu se dřívím, příprava regionálních

pokračování na str. 6. »

a celostátních akcí SVOL v roce 2015, Program rozvoje venkova a stanovení dalšího postupu SVOL ve věci novely zákona o myslivosti, zákona o ochraně přírody, ale také novely zákona o lesích, kterou do Poslanecké sněmovny předložilo Zastupitelstvo Středočeského kraje v prosinci loňského roku a která upravuje nakládání s lesy ve vlastnictví státu. S předloženým návrhem novely vyjádřil SVOL zásadní nesouhlas. Návrh se totiž neopírá o přezkoumatelná a exaktně potvrzená zjištění, ale má charakter spíše politického prohlášení. SVOL respektuje význam státního vlastnictví lesa, ale navrhované zákonné zakotvení jeho nezczizitelnosti nepovažuje za vhodné. Nejasná ustanovení o výjimkách by navíc významně ztížila nebo dokonce znemožnila převody lesa

z vlastnictví státu do vlastnictví nestátních subjektů v případě arondací a dosud nedokončených restitučních procesů. K návrhu novely má výhrady i vláda ČR.

- 13. března se opět sešli členové republikového výboru, aby tentokrát projednali usnesení valné hromady Komory soukromých lesů ve věci novelizace zákona o myslivosti a došlé připomínky členů, zprávu revizní komise o hospodaření SVOL a zprávu o aktuální situaci ve společném obchodu. Na programu jednání byla také otázka práv a povinností vlastníků lesů vůči vlastníkům železniční dráhy. Republikový výbor vzal na vědomí informaci o podaných připomínkách SVOL k nařízení vlády o podmínkách podpory ochrany a reprodukce lesních dřevin v rámci Programu rozvoje venkova a náměty na úpravu právních předpisů vedoucích ke snižování nadbytečné byrokratické zátě-

že v zemědělství. Pokud jde o snižování byrokracie, SVOL zaměřil své připomínky na zákon o uvádění dřeva na trh, zákon o odborné způsobilosti pro zacházení s přípravky na ochranu rostlin, statistické výkazy v lesnictví a příspěvky na hospodaření v lesích.

- 20. března se konalo na Ministerstvu průmyslu a obchodu ustavující jednání pracovní skupiny pro dřevozpracující a lesní průmysl. Vznik této pracovní skupiny byl iniciován na zasedání 115. plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, konané dne 2. února t. r., kde byl představen společný materiál Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva zemědělství „Aktuální situace v dřevařském průmyslu“. Úvodního jednání se zúčastnili náměstci obou ministerstev, zástupci odborových svazů, lesnických a dřevozpracujících podniků a vlastníků

lesů. Za SVOL se jednání zúčastnil jeho předseda. Výstupem této pracovní skupiny by měla být opatření, která pomohou průmyslovým odvětvím na bázi dřeva, budou řešit omezení vývozu dřeva z České republiky a posílení jeho zpracování v tuzemsku, zvýšení využívání dřeva ve stavebnictví a používání nových technologií. Co by podle vlastníků lesů přispělo ke zlepšení situace v lesnictví a dřevozpracujícím průmyslu v ČR? Mimo jiné zavedení jednotného systému přejímky u všech dřevozpracovatelů (2D u kulatinových dodávek), jednoznačná deklarace rovnoprávnosti certifikačních systémů PEFC a FSC, ale i přehodnocení kontrolního systému při naplňování zákona o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh.

Ing. Marie Růžková
tajemnice SVOL

Lesní pedagogika u Lesů města Brna

Významnou část lesních porostů v okolí Brna o rozloze více než 8 200 ha spravuje a obhospodařuje společnost Lesy města Brna, a. s. Jedná se o největší městský majetek v České republice, který má zejména obecně prospěšné poslání. Kromě odborné správy lesního majetku statutárního města Brna a některých okolních obcí se tato společnost zabývá i dalšími činnostmi, jako např. pěstební a těžební činnostmi, výrobou a prodejem dříví, provozuje lesní a okrasné školkařství, údržbu veřejné zeleně, či správu drobných vodních toků na území města Brna.

Díky snadné dopravní dostupnosti i husté síti turistického značení jsou lesy v okolí Brna vyhledávaným místem pro relaxaci obyvatel jihomoravské metropole a přilehlých obcí. Krásy přírody se zde snoubí s návštěvnícky atraktivním systémem rekreačních prvků, který Lesy města Brna nejen pravidelně udržují, ale také neustále rozšiřují.

Od roku 2009 se Lesy města Brna věnují také lesní pedagogice. V současné době disponují již osmi proškolenými lesními pedagogy. Každý rok pořádají přibližně 20 akcí lesní pedagogiky, kterých se účastní kolem 2 000 dětí. Lesní pedagogika probíhá během celého roku, s největší frekvencí v jarních a podzimních měsících. V létě je využívána hlavně příměstskými tábory.

Na jaře se programy zaměřují na probouzející se přírodu, otevírání studánek, čištění lesa a především na oslavy Dne Země, které každoročně přilákají až 4 000 návštěvníků. Letos tyto oslavy proběhnou v sobotu 25. dubna v parku na Kraví hoře a ústředním tématem bude „Světlo“. Malé i velké návštěvníky čeká spousta her, zajímavostí a také bohatý kulturní program. Výborně funguje již dlouholetá spolupráce s lanovým centrem Jungle park při přípravě akcí „Hon na velikonoční vajíčka“ a „Halloween“. Obě akce jsou u brněnské veřejnosti velmi oblíbeny a jsou hojně navštěvovány.

Letos se v rámci květnového Týdne lesů zapojíme do akce „Dědeček lesník vypravuje dětem“ a na konec školního roku připravujeme již tradiční „Den s Lesy města Brna“, kterého se účastní přes 80 žáků základních škol.

Prohloubit povědomí veřejnosti o lese a lesním hospodaření se snaží společnost také prostřednictvím naučných stezek. Od roku 2010 slouží návštěvníkům lesa čtyři naučné stezky – na lesní správě Lipůvka, Brno, Deblín a v oboře Holedná. V loňském roce byla dokončena naučná lesnická stezka pro děti v lokalitě Babí lom. Na trase dlouhé necelé dva kilometry je insta-

V areálu chaty Babí lom je umístěn také domek ve větvích. Foto: archiv Lesů města Brna a. s.

Naučná stezka Babí lom. Foto: archiv Lesů města Brna a. s.

Lesní pedagogika – jarní zalesňování. Foto: archiv Lesů města Brna a. s.

lováno celkem deset informačních tabulí, na kterých lesníci představují činnosti, které jsou každodenní součástí jejich práce. Lesníci si pro komunikaci s dětmi zvolili i nového pomocníka – maskota mravence Lesíka, který hravou a vtipnou formou provází i malé čtenáře a vysvětluje jim mnohé zajímavosti z prostředí brněnských lesů.

V sousedství chaty na Babím lomu se nachází unikátní domek ve větvích „Tree house“, první svého druhu v republice. Nabízí lidem netradiční zážitek, během kterého lze jedinečným způsobem vnímat všemi smysly okolní přírodu, energii stromu procházejícího středem domku a zvuky lesa. Člověk je donucen zastavit se z každodenního shonu a naslouchat nejen přírodě, ale i druhým. Místo si oblíbily zejména mladé páry pro konání svateb. Atraktivní termíny jsou rezervovány na rok dopředu.

V současné době probíhají dokončovací práce v areálu bývalého municiálního skladu Explosie, kde vzniká nové středisko pro výuku lesní pedagogiky, které by mělo své

první návštěvníky přivítat již na podzim. Nyní se dokončuje zázemí učebny a probíhají venkovní terénní práce včetně čištění pozemku. Do budoucna je plánováno využití venkovního areálu po etapách dále rozšiřovat. Jejich rychlost ovšem bude záviset na finančních možnostech společnosti a pochopitelně na možnostech dotačních titulů na environmentální vzdělávání a zvyšování rekreační hodnoty lesů.

Ing. Jiří Neshyba
ředitel společnosti

**Certifikace
PEFC vstupuje
do další etapy**

V ČR je zavedena regionální certifikace, kdy za region je považováno území celé ČR. Žadatelem o tuto certifikaci vydávanou nezávislým certifikačním orgánem je „Sdružení vlastníků a správců lesních majetků“ (SVSLM), které je také držitelem certifikačního osvědčení pro celou ČR a je oprávněno vydávat jednotlivým vlastníkům lesa, kteří se rozhodnou certifikace PEFC zúčastnit „Osvědčení o účasti v regionální certifikaci lesů“. Toto osvědčení je vydáváno na období tří let, po kterém musí následovat nová žádost o účast v regionální certifikaci.

Aktuální tříleté období platnosti všech osvědčení i regionálního certifikátu končí dnem 30. září 2015. Všichni držitelé osvědčení budou sekretariátem PEFC dopisem (mailem) vyzváni k podání nových žádostí na další tříleté období v dostatečném předstihu (květen 2015). Vlastníkům lesa do výměry 100 ha bude osvědčení o certifikaci vydáno bezplatně, vlastníci lesa nad 100 ha vč. uhradí za každý (i započatý) ha certifikovaného lesního majetku částku 2 Kč (bez DPH) ročně na základě zaslané faktury.

V tomto tříletém cyklu je držiteli osvědčení o účasti v regionální certifikaci PEFC celkem 782 vlastníků lesa, celková výměra certifikovaného lesa je 1.883.149 ha. V souvislosti s pomalu probíhajícími církevními restitucemi lze očekávat v období 2015 – 2016 malý pokles vydaných osvědčení o účasti v certifikaci PEFC i mírný pokles rozlohy certifikovaného lesa. Věříme však, že po dořešení všech administrativních překážek vytvářených mnohdy až byrokratickým přístupem příslušných státních orgánů a po dokončení církevních restitucí noví církevní vlastníci lesů svoji účast v regionální certifikaci PEFC obnoví a výměra certifikovaných lesů systémem PEFC se udrží na současné úrovni 72% výměry lesů v ČR.

Ing. Jelínek Petr
odborný poradce SVOL

Zájemci o členství ve SVOL jsou vítáni. Pro další informace se obraťte na naši kancelář v Pelhřimově, nebo navštivte webové stránky www.svol.cz.

Vydává: Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR, K Silu 1980, 393 01 Pelhřimov, IČO 45035652, tel./fax: 565 324 203, e-mail: info@svol.cz, vychází 3x ročně v nákladu 2000 ks. Odpovědný redaktor: Ing. Marie Růžková; za obsah příspěvků ručí autoři. Není-li uvedeno jinak, pocházejí veškeré použité fotografie z archivu SVOL. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 17027. Vytisknuto na papíře certifikovaném PEFC.

